

ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT

A köznevelési törvény előírása szerint 2016-tól az érettségi vizsga megkezdésének feltétele, hogy minden diák 50 óra közösségi szolgálatot végezzen középiskolai tanulmányai során.

Jogszábelvi háttér:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC.tv.
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.14.) kormányrendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

Közösségi szolgálat fogalma

A „közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása.” Nkt.

A közösségi szolgálat fejleszti a tanulók kommunikációs készségét, a szociális érzékenységet, az érzelmi intelligenciáját, empátiáját, felelősségvállalását, önismeretét.

Mindezek mellett a pályaorientációban is fontos lehet az iskolai közösségi szolgálat.

Milyen jellegű tevékenységek végezhetőek a közösségi szolgálat keretei között?

- egészségügyi (minden esetben mentort kell biztosítani ezen a tevékenységi területen)
- szociális és játékonysági
- oktatási
- kulturális, közösségi
- környezet- és természetvédelmi
- katasztrófavédelmi
- sport- és szabadidős tevékenységek (óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, idősebbekkel közösen).

Fogadó szervezet lehet (I.):

- a) a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása és a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulása az általa biztosított közszolgáltatások és katasztrófavédelmi feladatai körében;
- b) a nemzetiségi önkormányzat a jogszabályban meghatározott közfeladatai körében;
- c) a költségvetési szerv az alaptevékenysége körében;
- d) a magyarországi székhelyű civil szervezet, közhasznú szervezet a közhasznú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- e) a magyarországi székhelyű egyházi jogi személy a hitéleti, a közcélú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;

Fogadó szervezet lehet (II.):

- a) szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, illetve intézmény,
- b) egészségügyi szolgáltató,
- c) oktatási intézmény,
- d) felsőoktatási intézmény,
- e) muzeális intézmény,
- f) nyilvános könyvtár,
- g) közlevéltár,
- h) nyilvános magánlevéltár,
- i) közművelődési intézmény

Ezeken a területeken működő intézményekkel, szervezetekkel – fogadó intézmények – együttműködési megállapodást kell kötni az iskolának.

Szociális tevékenységek:

- idős emberek segítése egyénileg, otthonukban
- (sétáltatás, bevásárlás, beszélgetés, közös főzés, takarítás, udvar rendbe tétele, favágás stb.)
- idős emberek támogatása szociális intézmény keretei között
- (sétáltatás, beszélgetés, szoba rendezése, étkezésben segítség, ágynemű áthúzása);
- felolvasás, beszélgetés, egyéb, a mentális egészséget támogató tevékenységek;

Oktatási tevékenységek

- korrepetálás iskolákban alsóbb évfolyamokon, gyermekotthonban, sajátos nevelési igényű intézményben
- bölcsődékben, óvodákban a mindennapi tevékenységekben, játékokban való részvétel
- oktatás idősek számára (például számítógép-használat, nyelvtanítás)
- egyéb oktatási tevékenységek

Kulturális, közösségi tevékenységek:

- kulturális intézményekben múzeumpedagógiai vagy egyéb szolgálat segítése
- közösségi tevékenységek (katonasírok gondozása)
- közgyűjteményben önkéntes feladatok ellátása
- bölcsődékben, óvodákban, idősek otthonában stb. kulturális program szervezése
- (bábjáték, amatőr színelőadás, versmondás, felolvasás, mesemondás, éneklés)

Környezet- és természetvédelmi tevékenységek:

- parkrendezés, közösségi terek tisztítása, rendezése
- javítás, festés stb.
- szociális intézmény környezetének rendezése, növényültetés, avar összegyűjtése
- környezettudatosságra, fenntartható fejlődésre vonatkozó programokban való részvétel, a programok népszerűsítése
- (iskola, civil szervezet honlapján, blog írása, szórólapok készítése stb.)
- megújuló energiaforrások fontosságát szolgáló programok népszerűsítése
- egyéb környezet- és természetvédelmi tevékenység

Az iskolai közösségi szolgálat teljesítése során egyik félnek sem származhat anyagi haszna a tanuló tevékenységéből. A tanulók olyan tevékenységet sem végezhetnek, amely bármely intézmény munkatársainak előírt kötelessége, amelyért egyébként ellenszolgáltatás járna, szakképzett munkaerő végezné, illetve amelynek elvégzésére megbízás vagy munkaviszony létesítésére lenne szükség. Nem vehet részt a diák olyan tevékenységben, mely bármely intézmény vállalkozási tevékenységéhez kapcsolódik. Szakmai feladatok ellátása, ilyen tevékenység végeztetése tilos!

Mikor, milyen feltételekkel kell elvégezni az 50 órás közösségi szolgálatot?

- A középiskola 9-12. évfolyamán, lehetőség szerint arányosan elosztva, amelytől indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni.
- A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében az osztályfőnök az 50 órán belül (szükség szerint a mentorral közösen) legfeljebb 5 órás felkészítő, majd legfeljebb 5 órás záró foglalkozást tart.
- Egy órán 60 perc közösségi szolgálati idő értendő. A helyszínre utazás és a hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe.
- A közösségi szolgálat tanítási napokon alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb háromórás, tanítási napokon kívül alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb ötórás időkeretben végezhető
- Az iskolai közösségi szolgálat közvetlen hozzátartozónál, rokonnál csak közvetítő szervezetten keresztül valósulhat meg.
- Vidéki diákok tevékenysége: lehetőség van arra, hogy a tanuló eldöntse, hol látja el a feladatot. Eltérő helyszínek esetén a szülőnek és tanulónak aktívan részt kell vennie a tevékenység megszervezésében.

Az iskola nagyon komoly szerepet kap a közösségi szolgálat megszervezésében, koordinációjában, a törvény szerint nem kell felügyeletet, kíséretet biztosítani a közösségi szolgálathoz.

Miután a közösségi szolgálatot tanítási időben nem, csak az után, illetve hétvégén végezheti a tanuló, ilyen indokkal nem menthető fel a másnapi számonkérések alól.

Sajátos nevelési igényű tanulóknál a szakértői bizottság javaslata alapján a közösségi szolgálat alól az igazgató határozatban mentesíthet.

Hogyan dokumentáljuk a közösségi szolgálatot?

- A tanulónak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát.
- A közösségi szolgálat során a tanuló köteles naplót vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.
- Az osztálynaplóban, a törzslapon és a bizonyítványban az osztályfőnöknek dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését.
- Az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek együttműködéséről megállapodást kell kötni, amelynek tartalmaznia kell a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét.